

30/06/2024

077-5006206

052-6885006

עבירות פרוטקשן וסחיטת דמי חסות - סוגים ועונשים

תופעת הפרוטקשן הפכה למכת מדינה בישראל והיא קיימת ומתרחשת בכל רחבי הארץ, מהנגב בדרום ועד עמק החולה בצפון. אם מישהו חשב שהתעלמות מהבעיה תפתור אותה, אז לא, זה לא ממש עבד לנו. עשורים של אזלת יד ונטישת הקורבנות להתמודד עם איומי הפרוטקשן לבדם, לא רק שלא העלימו את התופעה, אלא הביאו למצב בו מדינה שלמה מתנהלת תחת איומים וסחיטה. בשנים האחרונות אנו עדים בכל רחבי הארץ לאירועי הצתה, ירי, גניבה וחבלה המבוצעים על ידי ארגוני פשיעה כנגד מי שמסרבים להיכנע לדרישת תשלום דמי החסות. קשה למצוא בישראל של היום חבלי ארץ אליהם לא הגיעה ידם של ארגוני הפשע שעוסקים בגביית דמי חסות. עבירת גביית דמי חסות היא עבירה שקשה להוכיח, מה שהופך את המלחמה בסחטנים למורכבת וקשה. גם כאשר נתפסים העבריינים, במקרים רבים נוסח החוק הישן לא מאפשר הרשעה והגשת כתבי אישום והפושעים משוחררים לביתם. הנסחטים מצדם מבינים שאם הם חפצי חיים, עדיף להם להרכין את הראש ולשלם פרוטקשן. כדי למגר את התופעה ולסייע לקורבנות הסחיטה, חוקק חוק הפרוטקשן אשר מגדיר עונש מאסר מינימלי של שלוש שנים ועונש מאסר מקסימלי של תשע שנים על עבירת פרוטקשן. בנוסף, נקבע כי לצורך הרשעת נאשם בעבירה יהיה מספיק להוכיח שהוא קיבל כספים עבור שירות שאינו הולם את התמורה. עו"ד אסף דוק מסביר במאמר הבא אודות יסודות עבירת הפרוטקשן ומרכיביה, התייחסות בתי המשפט אליה וחשיבות הליווי והייצוג המשפטי בעקבותיה.

להתלונן או לא להתלונן - זו השאלה

תופעות כמו גביית דמי חסות לא יכולות להתקיים ללא שיתוף פעולה של נפגעי העבירה. אם בעלי עסקים לא היו משלמים דמי חסות, לא הייתה לסחטנים קרקע פורייה לבנות עליה אימפריה של גזל. באותה מידה, כדי שניתן יהיה להילחם בגובי החסות ולהעלים את המושג "פרוטקשן" מהמרחבים העסקיים השונים בארץ, חייבים שיתוף פעולה של בעלי העסקים נפגעי הסחיטות והאיומים.

כדי שניתן יהיה להילחם בצורה אפקטיבית בתופעת הפרוטקשן, צריך לייצר מצב ואווירה בהם קורבנות סחיטה יודעים שבמידה ויתלוננו יקבלו גיבוי והגנה מן הרשויות ושקיים יסוד סביר להאמין שתלונתם תביא לתפיסת העבריין והרשעתו. המצב עד היום היה כזה שבאירועי פרוטקשן רבים, לא ניתן היה לבסס תיק תביעה שיביא להגשת כתב אישום, בין השאר, משום שבחוק העונשין לא היו הגדרות מתאימות למציאות בשטח. כתוצאה מכך, במקרים רבים העבריין, במידה ונתפס, היה משוחרר לביתו ללא הרשעה, כיוון שחוק העונשין לא אפשר להעמידו לדין או להענישו בדרך אחרת כלשהי. קרבן סחיטה יכול היה להתלונן ואף לספק למשטרה תצלומים של העבריינים, אולם אופן ביצוע העבירות, הגדרות החוק וסוגיות כמו מחסור בכוח אדם, חשש של נסחטים להתלונן וסדרי עדיפויות, הובילו לכך שלא ניתן היה להרשיע את הפושעים.

אם לא די בכך, הרי שבעל עסק שהתלונן על איומי סחיטה ופרוטקשן היה מאבד את האפשרות לבטח את העסק. המצב הקיים הוא כזה, בו קורבנות עבירות הפרוטקשן, הכוללים חקלאים, קבלנים ובעלי עסקים, מוצאים עצמם

30/06/2024

077-5006206

ת. 052-6885006

בין הפטיש לסדן - אם לא ישלמו את סכומי הכסף שהעבריינים דורשים מהם, הם נתונים לאיומי פגיעה ברכושם, בעסק שלהם בביתם ואף בהם או בבני משפחתם, אם ייכנעו לאיומים, הם ימצאו עצמם מפרנסים ומשרתים עבריינים וארגוני פשיעה.

מזה שנים רבות, פנייה לרשויות על פי הרוב לא הוכחה כמסייעת לנסחטים. יתרה מכך, במידה ואדם היה מגיש תלונה בגין איומים עליו או על העסק שלו - כאשר למרבה הצער איום כזה היה מתמש, חברת הביטוח הייתה מסרבת לפצות אותו על הנזק. בנוסף, כדי שלא להותיר ספק בכך שהקורבן נטוש ואין מי שיסייע לו - לאחר הגשת תלונה על איומים, יסרבו חברות הביטוח לבטח את עסקיו של המתלונן. במצב כזה, אין פלא שקורבנות סחיטה מעדיפים שלא להתלונן, שכן תלונה לא תביא להם מזור ואף עשויה להזיק להם. במציאות כזו, ארגוני הפשע משגשים וכולנו יוצאים נפסדים.

התשובה לשאלה אם להתלונן או לא, אם זה עדיין לא ברור, היא במצב כזה לא, ממש ממש לא. הראייה לכך והתוצאה של מצב דברים עגום זה היא מיעוט התלונות מחד וריבוי הפשיעה מאידך. חוק הפרוטקשן החדש מכוון להביא לשינוי במצב הדברים, לאפשר למערכות האכיפה להעמיד לדין ולהרשיע עברייני פרוטקשן ולהביא למצב בו נפגעי פרוטקשן רבים יבחרו להתלונן, בודעם שהתלונה לא תביא לפגיעה בהם ובעסקיהם, אלא תסייע להעניש ולאסור את העבריינים.

ההסבר לצורך בחקיקת חוק הפרוטקשן החדש

במסגרת מאבק הרשויות בעבירות של סחיטת דמי חסות ("פרוטקשן") עלה הצורך לחדד את היסוד העובדתי הנדרש להוכחת עבירת סחיטה באיומים הקבועה בסעיף 428 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין או החוק). המציאות בשטח מוכיחה כי איום לשם סחיטת אדם או בעל עסק לא תמיד נעשה בצורה מפורשת וגלויה אלא באופן מרומז, בהסתמך על זהות המאיים, על זהות שולחו או על "השם" שיצא לו באזור. בנוסף, המשטרה נתקלת במצבים בהם ארגוני פשע המתחזים לחברות שמירה גובות מבעלי עסקים כסף עבור "שירותי שמירה" לכאורה, כאשר בפועל לא מסופק שירות כלשהו.

הצעת החוק מבקשת לתקן את סעיף 428 לחוק העונשין, כך שיובהר כי איום או הטלת אימה כפי שקבועים בחוק, עשויים להתבצע לא רק באיום או התנהגות מפורשים כלפי קורבן פרטני, אלא גם בדרך של יצירת מצג מאיים, ובאמצעות מסרים שהועברו לאנשים אחרים המצויים בנסיבות דומות ובאותו מצב של הקורבן.

ארגוני פשיעה חולשים על שטחים נרחבים ודי בכך שהם מהווים גורם מאיים כלפי מספר בעלי עסק באותו תא שטח, על מנת ששאר בעלי העסקים באותו אזור יחושו מאוימים. לכן מוצע לקבוע כי המצג לקיומו של איום לא יהיה חייב להיות רק כלפי אותו בעל עסק אלא גם לגבי אחרים באותו עניין וכן המצג לא חייב להיות בהתנהגות אלא גם תוך ניצול מעמדו של המאיים (ככל שנראה שהוא מוכר בעיני הקורבנות כחבר ארגון פשיעה) או בהעברת מסרים סמויים, כשברור שעסק של מי שאינו משלם לאותו אדם ייפגע. בהקשר זה, אנו עדים למקרים רבים בהם די בהזכרת שמו של ראש ארגון פשיעה כמי שמבקש את התשלום, ללא כל איום, כדי לגרום לקורבנות לשלם ולכן מוצע להוסיף גם התייחסות ל"מעמד המאיים".

30/06/2024

077-5006206

052-6885006

בנוסף, מוצע לקבוע חזקה לפיה אדם שמקבל כסף או טובת הנאה באופן קבוע מבעל עסק אולם אינו מספק שירות או תמורה הולמת יראו בו כמי שקיבל את הכספים או התמורה במסגרת סחיטה באיומים, אלא אם יסביר את מהות קבלת הכסף או התמורה באופן לגיטימי. לבסוף, מוצע לקבוע עונש מינימום על ביצוע העבירה, שיעמוד על לפחות רבע מהעונש המירבי בגין אותה עבירה, לצד החמרה ניכרת של עונשי המקסימום הקבועים בחוק.

כולם כבר הבינו שהפרוטקשן הוא מכת מדינה

במדינת ישראל של שנת 2023, המצב בשטח מצביע על כך שעסקי הפרוטקשן רווחיים מאוד עבור ארגוני פשיעה. למציאות הזו יש מספר גורמים, ביניהם:

□ **קושי להרשיע** - היעדר הגדרה נפרדת ומותאמת בחוק העונשין לעבירת גביית דמי חסות וחשש של נסחטים להתלונן הובילו לחוסר יכולת להגיש כתבי אישום.

□ **מציאות בה לא משתלם להתלונן** - הפקרתם של הנסחטים על ידי חברות הביטוח והמדינה וחוסר היכולת של בעלי עסקים להתמודד עם הנזקים והאיומים בעצמם, הובילו לכך שנדיר למצוא בעלי עסקים שיגישו תלונה. רובם המכריע של בעלי העסק המאוימים מעדיף לשלם את דמי החסות ולזכות בשקט יחסי.

המצב כיום הוא שהארץ מחולקת לשטחי שליטה של ארגוני פשע הגובים דמי חסות, כל אחד בשטחו. כאשר בעל עסק או קבלן חדש מגיע לאזור הנמצא בשליטתו של ארגון זה או אחר, ייצור נציג מטעם הארגון קשר עם בעל העסק בדרישה לתשלום דמי חסות. בדרך כלל הפנייה תיעשה במסווה של "חברת שמירה" לגיטימית לכאורה. קבלן, חקלאי, או בעל עסק שאינו מסכים לשלם דמי חסות יהיה נתון לאיומים, גניבת ציוד והשחתת רכוש או תוצרת. הפחד והטרור שמשליטים ארגוני הפשע פשו בכל המדינה. הנפגעים הם קבלנים, חברות בנייה, חקלאים ובעלי עסקים.

חשוב להבין שמצב כזה בו ארגוני פשע שולחים זרועותיהם לכל עבר, מאיים על שלומם וביטחונם האישי של כל אזרחי המדינה. ככל שתחום הפרוטקשן מתרחב, כך ידם הארוכה של ארגוני הפשע נשלחת קרוב יותר לגרונו וכיסו של כל אחד מאיתנו. מצב זה הוא בלתי נסבל, ולא ניתן לחיות עמו בשלום. חומרת המצב הביאה לכך שקיימת כיום הבנה, הן בקרב מערכות האכיפה והמשפט והן בקרב המחוקקים וחברי הכנסת, שיש לפעול במהירות ובנחישות כדי למגר את התופעה. התיקון לחוק העונשין לנושא התמודדות עם תופעת גביית דמי חסות אינו הניסיון הראשון של מחוקקים להביא לשינוי מגמה בתופעת הפרוטקשן, אולם זוהי הפעם הראשונה שניסיונות אלו מבשילים לכד תיקון לחוק העונשין.

פרוטקשן באתרי בנייה

אחד המוקדים הכאובים של תופעת דמי החסות, שהיה יעד לגביית חסות עוד כשהתופעה הייתה בחיתוליה, הוא אתרי בנייה. קבלנים המגיעים לשטח במטרה לבצע פרויקט בנייה, זוכים לביקור של נציג המציע להם שירותי שמירה. ההצעה יכולה להגיע ללא פעולה מקדימה, או לאחר ביצוע גניבה או השחתה באתר הבנייה. במידה

30/06/2024

077-5006206

ת. 052-6885006

והקבלן מסרב לדרישת התשלום, הוא עשוי לגלות שנגנב או הושחת ציוד יקר מאתר הבנייה. ככל שהקבלן יעמוד בסירובו, הוא מסכן את עצמו ואת הפרויקט בפגיעות ונזקים נוספים. אם לא מדובר באדם יוצא דופן בנחישותו ובאומץ לבו, שאינו מוכן לוותר על עקרונותיו, ושערוך לשאת בתוצאות הכרוכות בכך, הקבלן יעדיף לשלם את דמי החסות, על מנת שיוכל להמשיך בעבודתו ללא הפסדים ונזק. צריך להבין שקבלן מחויב לעמוד בלוח זמנים, שהוא מעסיק פועלים ואנשי מקצוע ומפעיל ציוד יקר. כל פגיעה ברכוש ובציוד באתר הבנייה פירושה הפסד כספי גבוה. בנוסף לכך, הקבלן יצטרך להוציא סכומים לא מבוטלים על רכישת ציוד חדש ותיקון נזקים לציוד שהושחת ויתרה מכך, במידה ואינו עומד בלוח הזמנים אליו התחייב הוא עשוי לשלם קנסות. פנייה לחברות הביטוח לא תסייע לקבלן, כיוון שמעצם היותו מאיום הוא מאבד את האפשרות לקבלת כיסוי ביטוחי. הגשת תלונה במטרה תוביל לשלילת זכויות הביטוח, החקירה לרוב תסתיים ללא הרשעה והלחץ על הקבלן רק יגבר.

תופעת גביית דמי החסות אינה חדשה, היא פשוט הלכה והחריפה עם השנים. אם בעבר דרישת החסות הייתה מגיעה מבני שבטים בדואים שחיו באזורים בהם בחרה המדינה למכור לקבלנים קרקע לבנייה, הרי שהיום מנהלים את העסק ארגוני פשיעה "מסודרים" והסחיטה מתבצעת בכל רחבי הארץ. אם בעבר נדרשו הקבלנים לשלם כמה אלפי שקלים עבור "שמירה" על פרויקט, הרי שהיום הם נדרשים לשלם כמה עשרות אלפי שקלים לפרויקט. ארגוני הפשיעה עובדים בצורה מאורגנת, הם מכירים את החוק ויודעים כיצד להסוות את מעשה הסחיטה, כך שיהיה קשה להוכיח שמדובר בפשע. חלק מארגונים אלו רשומים כחברות שמירה לגיטימיות ואף יכולים לספק חשבונות מס לנסחטים. המצב חמור עד כדי כך, שחברות בנייה גדולות מעסיקות באופן רשמי "חברות שמירה" כאלו וכך מבטיחות לעצמן שקט באתרי הבנייה שלהן. הבעיה היא, ששיתוף פעולה עם ארגוני פשיעה לא מביא שקט אמיתי וככל שחברות בנייה מתקפלות ומשלמות אתנן לחברות השמירה הלא לגיטימיות הללו, זרועות התמנון של ארגוני הפשיעה מתארכות ומבקשות להשתלט על עוד ועוד מחוזות.

בשנים האחרונות, ארגוני הפשיעה הרימו ראשם אף יותר - כיום הם משתלטים על מכרזים לבניית פרויקטים בכל רחבי הארץ, ביניהם גם פרויקטים ממשלתיים. השיטה היא לגשת למכרז ולהבהיר לקבלנים לגיטימיים שעדיף להם לצאת מן המכרז, או לפנות לקבלנים לגיטימיים שזכו במכרז בהצעות שקשה לסרב להן, שעיקרן העברת הפרויקט בו זכו לביצועו של קבלן משנה עברייני. כרגיל, סירוב לשתף פעולה עם הפושעים משמעו הסתכנות בגניבה, גרימת נזק ואלומות שיופנו כלפי הקבלן, הפרויקט או ציוד הבנייה. קבלנים רבים מדווחים שאם עד היום ניתן היה להשלים עם דמי החסות, מתוך הנחה שכך או כך יש צורך בחברת שמירה שתפעל בשטח הרי שכעת, כאשר ארגוני הפשע שולחים ידם אל המכרזים עצמם, מדובר במציאות בלתי אפשרית, שלא יוכלו לעמוד בה מבחינה כלכלית.

לשיטה החדשה של ארגוני הפשע הסחטניים יש השלכות שליליות על כלל הציבור, כיוון שהיא מובילה לכך שפרויקטים גדולים נבנים על ידי קבלנים שאינם מורשים ואינם עומדים בדרישות התקן למכרז. את התוצאות הרוות האסון יכול כל אחד לדמיין, האם הייתם מעוניינים לרכוש דירה בפרויקט שנבנה על ידי קבלני משנה עברייניים שאינם כשירים ואינם מקצועיים דיים?

30/06/2024

077-5006206

052-6885006

פרוטקשן בחקלאות

לא קל להתפרנס מחקלאות בישראל. כאילו לא די בקשיים האובייקטיביים כמו עלויות השקיה, דישון והדברה, עלויות כוח האדם, נזקי טבע ותחרות עם יבוא של תוצרת זולה מחוץ לארץ ומהשטחים, מצטרפים גם ארגוני הפרוטקשן לחגיגה. חקלאים המאוימים בפרוטקשן סובלים מגניבת ציוד חקלאי, גניבת תוצרת, גניבת בעלי חיים, הצתות, השחתות וגרימת נזקים לציוד ולשטחי החקלאות.

מנתוני דוח שהוציא מחקר המידע והמחקר של הכנסת בשנת 2016 עולה שחלה ירידה במספר התיקים שנפתחו במשטרה בגין פשיעה חקלאית בין השנים 2011, בה נפתחו 1229 תיקים ובין שנת 2015, בה נפתחו 811 תיקים. בעולם מושלם, ירידה כזו הייתה יכולה להצביע על ירידה בשיעור הפשיעה, אולם המצב בשטח מרמז על כך שהירידה במספר התיקים שנפתחו אינה תוצאה של ירידה במספר העבירות, אלא של מיעוט הגשת תלונות. יתכן שהסבר לירידה במספר התיקים טמון בכך שהחקלאים הבינו שעדיף להם לא להתלונן, מסיבות שפורטו לעיל. כך או כך, המציאות היא שממדי הפשיעה החקלאית בישראל צמחו באופן מבהיל וארגוני הפרוטקשן מטילים את אימתם על חקלאים בכל רחבי הארץ, מעמק החולה ועד הנגב.

נראה שעסקי הפרוטקשן מספקים לארגוני הפשע אינספור דרכים לעשות רווחים על גבם של אזרחים קשי יום, המרוויחים את לחמם בזיעת אפם. החקלאים המאוימים צריכים לבחור בין כניעה לפושעים ותשלום חסות ובין חיים תחת איום תמידי. כאמור, חברות הביטוח אינן מסייעות והמדינה עד היום נמנעה מלפעול באופן נחרץ בנושא. מדינה אינה יכולה להתקיים ללא חקלאות, אם לא יעשו צעדים משמעותיים לעידוד החקלאות ולהגנה על החקלאים מפני ארגוני הפשע, ענף החקלאות יתקשה לשרוד.

פרוטקשן בעסקים

ככל שארגוני הפשע התחזקו וככל שעסקי הפרוטקשן נהיו אפיק מועדף לעשיית רווח קל בקרב ארגונים אלו, ידם הארוכה של הסחטנים הרחיבה את תחומי פעילותה. בדיון שהתקיים בוועדת הכלכלה של הכנסת בראשותו של דוד ביטן, טען חבר הכנסת רם בן ברק כי קשה למצוא כיום עסק בדרום הארץ או בצפונה שאינו נדרש לשלם דמי חסות בדרך כלשהי. הדיון עסק גם בעניין סירובן של חברות הביטוח לבטח עסקים שנפגעו על ידי ארגוני פרוטקשן, מתוך הבנה שסירוב זה מותיר את בעלי העסקים בודדים בצריח מול הפושעים ובכך מסייע לארגוני הפשע לשגשג.

בעל בית אריזה שהוזמן לדיון, סיפר לחברי הוועדה כי סירובו לשתף פעולה עם ארגון פשע שדרש ממנו תשלום דמי חסות הסתיים בכך שבית האריזה שבעלותו נשרף. הנזק שנגרם הוערך בעשרה מיליון ש"ח, רק חלק מהנזק כוסה על ידי חברת הביטוח, לאחר מכן סרבו חברות הביטוח לשוב ולבטח אותו בטענה שהוא "בסיכון מוגבר".

בעלי עסקים שמסרבים לשלם דמי חסות חווים איומים, הטרדות, הצתות, חבלות, גניבות ואף ירי חי על העסק. התחושה של בעלי העסקים היא שקיימת אזלת יד של המשטרה ומערכות האכיפה בטיפול בנושא ושהם נותרו להתמודד עם הסחטנים לבד. צריך להיות בעל עצבי ברזל, נחישות אינסופית ואומץ לא שגרתי בשביל להתמודד לבד מול ארגון פשע, שמטיל חתתו על סביבתך ולא מהסס לשלוח מפגעים כדי לחבל בעסק שלך בכל דרך.

30/06/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

אפשרית.

כיצד נכון להתמודד עם תופעת הפרוטקשן

אמנם, לא קשה להבין את הקבלנים, החקלאים ובעלי העסקים אשר מעדיפים לשלם את דמי החסות ולזכות בשקט יחסי שיאפשר להם לשרוד. כפי שצוין לעיל, מי שלא משתף פעולה עם ארגוני הפרוטקשן סובל הטרדות, התנכלויות, איומים ופגיעה ברמות שיכולות למוטט אותו כלכלית ונפשית. מי שמתלונן עשוי לשלם מחיר יקר עוד יותר, במידה והעבריינים שאיימו עליו לא יועמדו לדין. הנסחטים חשים שהם מופקרים לבדם מול הפושעים, ללא הגנה מן הרשויות וללא מעטפת כיסוי ביטוחית. תחושות חוסר המוגנות וחוסר האונים מובילות את רוב הנסחטים אל המסקנה שאם הם חפצי חיים, אין להם ברירה אלא להיכנע לסחיטה.

מנגד, אי אפשר שלא להבין לליבם של נציגי המשטרה, הטוענים שאפשרויות הפעולה שלהם מוגבלות מאוד כל זמן שאין בעלי עסקים המתלוננים על גובי החסות. ככל שישתדלו חוקרי המשטרה לפעול, אין הם יכולים לעשות זאת לבד. נדרשות עדויות ותלונות של קורבנות הפשיעה כדי שניתן יהיה להעמיד את הפושעים לדין.

כדי למגר את תופעת הפרוטקשן ולהילחם בה, נדרש שיתוף פעולה בין הציבור, קורבנות הסחיטה, רשויות האכיפה והשלטונות. כמו כן, המדינה צריכה לספק לקורבנות מעטפת של הגנה ופיצוי, כך שמי שמתלוננים ידעו שהם מוגנים כלכלית ופיזית. חוק הפרוטקשן החדש הוא צעד ראשון בדרך להתמודדות עם מגפת הפרוטקשן, הוא מקל על הגשת כתבי אישום כנגד העבריינים, מאפשר חילוט רכושם של מי שביצע עבירות סחיטה ומתווה ענישה מחמירה, בתקווה שענישה כזו תרתיע את הפושעים. כדי שהחוק יביא לתוצאה המקווה, נדרש שיתוף פעולה של נפגעי העבירה. שיתוף פעולה כזה יתאפשר כאשר ייווצר מצב בו ישתלם לנסחטים להתלונן. התקווה היא שהמציאות בשטח תשתנה, שיוכח שכעת ניתן להרשיע את העבריינים, שהעונשים שיוטלו עליהם אכן יהיו כבדים ושלמתלוננים יינתנו התמיכה וההגנה הנדרשות.

עיקרי חוק הפרוטקשן החדש - חוק העונשין (תיקון 146 והוראת שעה), התשפ"ג-2023

לפני צאת הכנסת לפגרת קיץ של שנת 2023, עבר במליאה בקריאה שנייה ושלישית "חוק ההתמודדות עם תופעת נטילת דמי חסות", המכונה חוק הפרוטקשן החדש, שמטרתו לאפשר לרשויות להילחם בתופעת הפרוטקשן באפקטיביות.

בחוק נקבעה עבירה של גביית דמי חסות בשתי דרגות חומרה. האחת, עניינה בגביית דמי חסות תוך ניצול מצוקה, ללא איום. במצב זה נקבעה חזקת מודעות של העבריין הגובה דמי חסות באופן מתמשך, למצוקתו של הקורבן, אם התבצעו לכאורה עבירות גוף או רכוש בסביבתו של הקורבן. דרגת החומרה השנייה, עניינה בגביית דמי חסות תוך שימוש באיום. בנוסף, נקבעו כהוראת שעה ל-5 שנים - עונש מינימום על העבירה החדשה וכן הסדרי חילוט על ידי בית-המשפט בהליך פלילי ובהליך אזרחי ללא הרשעה. על יישום הוראות סעיפים אלה, נקבעה חובת דיווח

30/06/2024

077-5006206

052-6885006

ל-10 שנים.

אז מה בעצם אומר חוק הפרוטקשן החדש?

□ **הגדרת עבירת פרוטקשן כעבירה נפרדת** - עד שחוקק התיקון לחוק העונשין, המכונה "חוק הפרוטקשן החדש", עברייני גביית דמי חסות היו מורשעים בגין עבירה של סחיטה, או סחיטה באיומים. בחוק העונשין לא הייתה הגדרה נפרדת לעבירת פרוטקשן והיה קושי ניכר להוכיח אשמת העבריינים. חוק הפרוטקשן מגדיר גביית דמי חסות כעבירה נפרדת המאופיינת כך שניתן יהיה להשיג הרשעה והגשת כתבי אישום כלפי עברייני גביית דמי חסות.

□ **הרחבת ההגדרה המשפטית של עבירת פרוטקשן** - אחת הבעיות המרכזיות בלחימה בגביית דמי חסות היא הקושי לבסס משפטית את העבירה. במקרים רבים האיום על בעל העסק אינו איום ישיר, כמו כן, ארגוני הסחיטה פועלים במסווה של חברות שמירה ועד לשינוי החוק היה קשה עד בלתי אפשרי להוכיח עבירת סחיטה כאשר העבריינין רשום כבעל חברת שמירה ואף יכול לספק חשבונות וקבלות כדי להעיד על ה"לגיטימיות" החוקית של מעשיו. בנוסף, עד לשינוי החוק, היה צורך להוכיח איום ישיר על הקורבן לצורך סחיטת כסף כדי לבסס עבירת פרוטקשן. כעת, לאחר שנכנס לתוקפו החוק החדש, די להראות כי הקורבן חש מאוים ולכן שילם כדי להוכיח כי נתקיימה עבירת פרוטקשן. יתירה מכך, לפי החוק החדש ניתן לבסס עבירת גביית דמי חסות אפילו אם תחושת האיום של קרבן העבירה נבעה מכך שהעבריינין ידוע כגובה חסות אלים ולא בשל איום ישיר ובוטה.

□ **נטל ההוכחה** - בעבר נטל הוכחת העבירה היה על התביעה, כיום נטל ההוכחה הוא על העבריינין ועל צוות ההגנה - כאשר מדובר במקרה בו שולמו דמי חסות לאורך תקופה, על צוות ההגנה של העבריינין להוכיח כי לא מדובר בגביית דמי חסות, אלא בתשלום הולם עבור שירות אמיתי שסופק לקרבן כדי להימנע מהרשעה.

□ **תמורה הולמת** - לפני התיקון לחוק העונשין, אם התשלום נעשה במסווה של מתן שירותי שמירה, לא ניתן היה לבסס קיום עבירה. על פי החוק החדש, די בהוכחת קבלת כספים עבור שירות שאינו הולם את התמורה, כדי לבסס עבירת גביית דמי חסות, גם אם העבריינין מציג עצמו כחברת שמירה לגיטימית.

□ **החמרת הענישה** - כדי למגר את תופעת גביית דמי החסות, יש ליצור מצב בו עבריינים יירתעו מביצוע העבירה, בידועם שהדבר עשוי לגרום להם נזק כבד. החמרת הענישה מכוונת לכך. על פי חוק הפרוטקשן החדש ניתן יהיה לגזור עונשים חמורים של עד תשע שנות מאסר על גובי חסות. העונשים הם אלה:

- בגין דרישה לקבלת דמי חסות - עד שש שנות מאסר.
- בגין דרישה באיומים לקבלת דמי חסות - עד שבע שנות מאסר.
- בגין קבלת דמי חסות שהתקבלו תחת איומים - עד תשע שנות מאסר.

□ **קביעת עונש מינימום** - כדי למנוע מצב בו עברייני פרוטקשן נעצרים, אך משוחררים לביתם ללא עונש מסיבות שונות, קובע חוק הפרוטקשן החדש עונש מינימום למי שהורשע בעבירות פרוטקשן. על פי החוק, יש לקבוע עונש מאסר שחומרתו לא תהיה פחותה מרבע העונש המקסימלי בגין העבירה בה הורשע.

30/06/2024

077-5006206

052-6885006

□ **חילוט רכוש של עברייני פרוטקשן - על פי חוק הפרוטקשן החדש**, ניתן לחלט רכוש של עברייני פרוטקשן גם אם טרם הורשע. החילוט יכול לכלול רכב שהשתמשו בו לצורך איומים וכספים שהתקבלו בחשבונותיה של "חברת שמירה" לגיטימית לכאורה שמופעלת על ידי ארגון פשיעה לצורך גביית פרוטקשן. החילוט, על פי החוק החדש יכול להיות מידי, אולם יש להמתין ולראות אם אכן יתבצע. אפשרות חילוט הרכוש אינה מוענקת בקלות על ידי המחוקק, קיימות עבירות מועטות בלבד לגביהן קיימת הוראת חוק כזו. חשוב לציין, שנכון להיום, נדיר שבוצע חילוט רכוש כזה, מסיבות טכניות, משפטיות ובירוקרטיות שונות, נשאלת השאלה אם במקרה של חוק הפרוטקשן המצב יהיה שונה.

העתק חוק הפרוטקשן שעבר בכנסת ישראל

[protection-racket-law](#)

ענישה מחמירה וקביעת עונשי מינימום

מטרת התיקון לחוק העונשין בנושא עבירת גביית דמי החסות היא למגר את נגע הפרוטקשן שהתפשט ברחבי הארץ. אחת הדרכים להקטין את התופעה היא הפיכת העבירה לבלתי משתלמת ולפחות אטרקטיבית עבור ארגוני הפשע. ככל שהענישה בגין עבירות גביית חסות תהיה מחמירה יותר וככל שתכלול פגיעה ברכושם ובהונם של העבריינים, כך תהפוך העבירה לפחות אטרקטיבית עבורם. מדובר במשוואה פשוטה יחסית, שלא קשה להבין את ההיגיון שבה.

יחד עם זאת, יש מי שטוענים שהגדרת עונש מינימום, קרי עונש מאסר שחומרתו לא תהיה פחותה מרבע העונש המקסימלי בגין עבירת פרוטקשן, היא חרב פיפיות, כיוון שבמקרה של עבריינים "קטנים", מי שהם שלוחיו של הארגון לצורך הגבייה, ומי שזו להם עבירה ראשונה, עשוי שופט להימנע מהרשעת העברייני כדי שלא לגזור עליו עונש מאסר כבד מדי. כדי להבין את היסוד של טענה זאת, יש לזכור שבכל תיק פלילי, ובייחוד במקרים של עבריינים שאין להם עבר פלילי עשיר, שואפת המערכת לעשות כל שניתן על מנת לשקמם. כאשר מדובר בצעיר שמעבד באופן חד פעמי, מאסר בפועל עשוי להביא לתוצאה ההפוכה, במקרים כאלו, לטענת מבקרי החוק, עונש מינימום עשוי לגרום לשופט להעדיף להימנע מהרשעה.

האם חוק הפרוטקשן החדש נותן מענה הולם לבעיה

כדי לדעת אם חוק הפרוטקשן החדש נותן מענה הולם לבעיה, צריך להמתין ולראות לאילו תוצאות הוא מביא. מעודד לציין שכבר כעת, זמן קצר מאוד לאחר התיקון לחוק, התבצעו מעצרים של גובי דמי חסות והוגש לפחות כתב אישום אחד נגד גובה דמי חסות שנתפס בעבר, אך בשל הגדרות חוק העונשין דאז, לא ניתן היה להגיש נגדו כתב אישום. כמו כן, נראה שחלה עלייה בנכונותם של נפגעי עבירות פרוטקשן לפנות לרשויות, בנוסף לכך, קציני

30/06/2024

077-5006206

052-6885006

משטרה מדווחים כי החוק מסייע לפעול באפקטיביות רבה יותר כנגד עברייני פרוטקשן.

יחד עם זאת, החוק הוא רק צעד אחד בדרך לפתרון הבעיה, שכן יש צורך דחוף לטפל בנושא חברות הביטוח ובתמיכה של המדינה בנפגעי העבירות. חשוב לציין שחוק הפרוטקשן כולל הצעה להכיר בנפגעי עבירות פרוטקשן כנפגעי עבירה ולהחיל עליהם את הזכויות והיחס המתאימים.

אם את או אתה נתונים לאיומים וסחיטה של עבריינים המבקשים לגבות מכם דמי חסות, חשוב שתדעו שיש מי שיעמוד לצידכם. אינכם חייבים להתמודד עם הבעיה והאיום לבד, פנו לעורך דין פלילי שסייע לכם לפעול בדרך הטובה ביותר, על מנת להביא לתפיסת הסחטנים ולהרשעתם ועל מנת לשמור על ביטחונכם ופרנסתכם. ככל שיותר נפגעי סחיטת דמי חסות יעזו להתלונן, כך ניתן יהיה להילחם ביתר הצלחה בתופעת הפרוטקשן. ככל שנפגעי סחטנות יבחרו לשלם את דמי החסות, כך יתרחבו מימדי התופעה שכבר היום גדלה מעל ומעבר לכל פרופורציה.

פרוטקשן וחברות הביטוח

סוגיית הביטוח עבור נפגעי פרוטקשן היא סוגיה כאובה ומתסכלת. מצד אחד, דורשות חברות הביטוח מכל חקלאי, קבלן, או בעל עסק אשר חווה איומים וסחיטה לדווח מיידית לחברת הביטוח, מצד שני, מי שמדווח לחברת הביטוח מוצא שלאחר דיווח ובוודאי לאחר מקרה ביטוחי הקשור לסחיטה, לא תימצא חברת ביטוח שתסכים לבטח את העסק שלו.

נציגי חברת הביטוח מסבירים זאת בכך שכאשר יש איום על עסק, הפגיעה היא לא אירוע בלתי צפוי, וכי כאשר עסק נתון לאיומים וסחיטה, רמת הסיכון שלו היא גבוהה מכדי שחברות ביטוח יוכלו לעמוד בה. כשם שנפגעי טילים ורקטות מקבלים סיוע מהמדינה, כך, לטענת נציגי חברות הביטוח, יש לנהוג גם בנפגעי פרוטקשן. יתכן ויש היגיון בטענות אלו, אולם מבחינת בעלי עסקים הנתונים לסחיטת דמי חסות ולאיומים, אין זה משנה מי יפצה אותם על הנזק, כל עוד יש מי שמכיר בכך שיש לסייע להם ולפצותם על הפגיעה.

ככלל, רשויות החוק והאכיפה של המדינה אמונות על שמירת שלומם וביטחונם של תושביה ואזרחיה. ככל שהדבר נוגע לנפגעי סחיטת דמי חסות, נראה שהמדינה הפקירה אותם לאורך שנים רבות. חוק הפרוטקשן החדש מרמז על שינוי מגמה, אולם, אין להסתפק בו, כדי למגר את התופעה יש למצוא את הדרך להבטיח את שלומם של החקלאים, הקבלנים ובעלי העסקים. יש צורך לוודא שמי שמעז להתלונן יזכה לכל ההגנה והתמיכה הנדרשת, כמו כן, יש צורך לייצר מנגנון של סיוע כלכלי ופיצוי לנפגעי עבירות פרוטקשן.

מה צריך לעשות אזרח שנדרש לשלם דמי חסות?

אין זה נכון מוסרית להטיף לנפגעי פרוטקשן שאינם מתלוננים, שכן מדובר באנשים שבסך הכל מנסים לשרוד לכלית, פיזית ונפשית. קשה לדרוש מבעל עסק מאיום שיסרב לשתף פעולה עם הסחטנים ובכך יחשוף עצמו לסיכון ואיומים. יחד עם זאת, חשוב להפנים שרק סירוב של בעלי עסקים רבים לשתף פעולה עם תעשיית הפרוטקשן ורק ריבוי הגשת תלונות כנגד הפושעים יביאו למיתון התופעה ואף למיגורה.

30/06/2024

077-5006206

052-6885006

זכרו - שיתוף פעולה עם הסחטנות לא תפתור את הבעיה, אלא רק תחריף אותה. מטרתם העיקרית של הסוחטים היא בצע כסף, וכידוע כסף אפשר לרצות ללא גבול. הניסיון מלמד שהעברת כספים לעבריינים לא מפסיקה את אירוע הסחיטה, אלא להיפך - מתדלקת ומעצימה אותו.

שיתוף פעולה עם עבריינים לא מוביל לתוצאות מיטיבות ומסייע לארגוני הפשיעה להמשיך ולהטיל אימתם על אזרחי המדינה. אזרח שנדרש לשלם דמי חסות צריך לפנות בהקדם האפשרי לעורך דין פלילי מנוסה, שסייע לו לפנות לרשויות החוק ולהתמודד מול הפושעים מבלי לסכן עצמו ויעמוד על כך שכל זכויות ההגנה והפיצוי המגיעות לו יקוימו. חשוב לזכור - אינך חייב להתמודד עם הבעיה לבד, אתה יכול לקבל עזרה וסיוע. כדי להבטיח שלא תיפגע כתוצאה מהמהלך וכדי לוודא שתקבל את כל ההגנה והתמיכה להן אתה זקוק, מומלץ להיעזר בעורך דין פלילי מנוסה. עורך הדין יוודא שתקבל את כל זכויותיך, כולל פיצוי מחברת הביטוח, עד כמה שהדבר ניתן.

דורשים ממך לשלם דמי חסות או שאתה מאוים על ידי ארגון פרוטקשן?

חוק הפרוטקשן החדש הוא צעד חשוב בדרך למיגור תופעת הפרוטקשן ולסיוע לבעלי העסקים המאוימים. החוק החדש מעניק לרשויות האכיפה כלים יעילים יותר להתמודד עם התופעה, להגיש כתבי אישום כנגד הפושעים, להביא להרשעתם ושליחתם למאסר ולפגיעה כלכלית בארגונים השולחים אותם.

כדי למצות את כל הזכויות של נפגעי עבירות פרוטקשן חשוב שיעמוד לצד המתלונן עורך דין פלילי מנוסה, אשר בנוסף לליווי וייצוג משפטי יעניק למתלונן כתף תומכת ואוזן קשובה. מומלץ לפנות לעורך דין אמין ומוערך בטרם הגשת התלונה, כדי לוודא שלא יגרם למתלונן נזק מיותר בשל התלונה. יש לפנות לעורך דין פלילי מיד לאחר שנעשה ניסיון ראשוני לסחוט אותך, שהושמע כלפיך איום או שנדרשת לשלם דמי חסות. עורך הדין ילווה אותך ויסייע לך להתמודד עם המצוקה בדרך שתהיה המיטיבה ביותר עבורך.

במידה ונתקלת בדרישה לתשלום דמי חסות או שאתה מאוים על ידי ארגון פרוטקשן ונגרם לעסק שלך נזק ניתן לפנות אלינו בטלפון **052-6885006** או להשאיר פרטים באתר באתר, נשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

זמנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בעבירות פרוטקשן?

הליכים פליליים המתנהלים כנגד אדם יכולים לפגוע בשמו הטוב ובפרנסתו, להביא לשלילת חירותו ולהרחקתו מיקיריו ומביתו לתקופות ארוכות בשל מאסר, ועוד. התמודדות עם הליכים משפטיים ללא ליווי, ייצוג והדרכה של עורך דין פלילי מקצועי היא בלתי אפשרית ואינה מומלצת בשום דרך. כדי להתמודד כראוי עם חשד או אישום בעבירות פרוטקשן המתנהל נגדך, יש לפנות לעורך דין פלילי מקצועי ואמין, בעל ניסיון מוכח והצלחות בתחום.

הזכות לקבל ייעוץ משפטי ניתנת בכל שלב של ההליך הפלילי וכדאי לנצלה החל מהשלב הראשון - החקירה

30/06/2024

077-5006206

ת. 052-6885006

במשטרה. בשלב זה יש כללים ברורים של 'עשה ואל תעשה', משום שאף שגיאה קלה מצד הנחקר עלולה להיות בעלת השלכות רציניות להמשך ההליך. יש לדעת כיצד להיערך לחקירה המשטרתית בתבונה, הן מבחינת מידע וזכויות אזרחיות וכלה בטקטיקות של חקירה וכיצד להתגונן בפניהם. הניסיון מוכיח כי אדם שקיבל ייעוץ מקצועי עוד לפני החקירה, לא איבד את שלוותו, יכול היה לענות על השאלות בקור רוח ופעמים רבות הדבר היטה את הכף לטובתו. גם אם מדובר בנחקר שבוודאות אשם, הרי החקירה משמעותית מאוד להמשך ההליך שיבוא לאחר מכן, וכל דבר שייאמר בחקירה עלול להשפיע על עתידו.

זכור, כל אמירה, תגובה או הודאה בזמן החקירה - גורליים להמשך ההליך הפלילי נגדך. משכך, כל מה שתאמר בחקירתך עשוי לשמש נגדך בבית המשפט, ומה שהיית אמור לציין במהלך החקירה ולא ציינת - **לא תוכל לטעון** **במועד מאוחר יותר**, שכן ידובר בגרסה כבושה שמשקלה הראייתי נמוך למדי לדעת בתי המשפט.

נוכח חשיבותה הרבה של החקירה ונוכח ההשלכות מרחיקות הלכת שעשויות להיות לה על המשך ניהול ההליך נגדך, חשוב שתיוועץ עם עורך דין פלילי מנוסה טרם החקירה. דע - כי התייעצות משפטית עוד בטרם הגעתך לחקירה עדיפה על פני יעוץ בדיעבד ותיקון טעויות שנעשו במהלך החקירה.

ההליך הפלילי סבוך, מורכב ומאפשר טווח פעולה רחב. כמעט כל אחד מהשלבים בהליך הפלילי יכול להוות שלב יציאה ממנו ולהיפך, מניעת יציאה ממנו. היוועצות בעורך דין הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך הפלילי המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך הפלילי שנפתח נגדך. בכל מקרה של חשד בביצוע או מעורבות בעבירה פלילית, הצורך בייעוץ משפטי מקצועי הוא הכרחי. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שסייע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

צוות עורכי הדין שלנו, ביניהם גם יוצאי הפרקליטויות השונות ורשויות האכיפה, מייצג חשודים ונאשמים בהליכים פליליים שנים ארוכות ופועל במקצועיות ומסירות על מנת ולהגן על זכויותיהם. המשרד מונה צוות אנשים מוכשר וייחודי המתורגל בחשיבה "מחוץ לקופסה" למציאת פתרונות מקוריים ופועל תמיד למען לקוחותיו ללא מורא ובנאמנות, תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצון המטופל. במידה וזומנת לחקירה במשטרה או הוגש נגדך כתב אישום בגין עבירות פרוטקשן וסחיטת דמי חסות, פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.